

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2962

Vragen van het lid **Beertema** (PVV) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *een leerling die toegang tot de school is geweigerd vanwege het niet betalen van extra opleidingskosten* (ingezonden 13 mei 2011).

Antwoord van minister **Van Bijsterveldt-Vliegthart** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 24 juni 2011).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «ROC zet leerling onder druk vanwege niet betaalde extra bijdrage» over een leerling die toegang tot de school is geweigerd vanwege het niet betalen van extra opleidingskosten?¹

Antwoord 1

Ja, het artikel is mij bekend en inmiddels ben ik ook geïnformeerd door de inspectie.

Vraag 2

Is het waar dat het scholen niet toegestaan is een dergelijke verplichte extra bijdrage te vragen?

Antwoord 2

Wettelijk gezien is de deelnemer alleen verplicht het les- en cursusgeld te betalen. Over extra bijdragen kunnen school en deelnemer wel extra afspraken maken middels een overeenkomst. Deze afspraken moeten transparant zijn. De extra bijdragen kunnen echter nooit eenzijdig «verplicht» worden opgelegd en de toegang tot de school kan dan ook niet op die grond geweigerd worden als een dergelijke overeenkomst over extra bijdragen niet wordt getekend.

Het is dus de scholen alleen toegestaan een vrijwillige (niet-wettelijke) bijdrage te vragen van hun studenten. De hoogte en de aanwending ervan (extra voorzieningen en activiteiten, bijvoorbeeld niet-verplichte excursies) mag de school zelf bepalen. De student bepaalt op zijn beurt zelf of hij/zij van de extra voorzieningen en activiteiten gebruik wenst te maken. De betaling is alleen verplicht, indien de student ervoor getekend heeft. De school dient expliciet te wijzen op het niet-verplichte karakter van deze extra vrijwillige bijdrage. Ik ben me ervan bewust, dat de praktijk een grijs gebied laat zien en het niet altijd even duidelijk is, welke leermiddelen voor rekening van de

¹ de Volkskrant, 11 mei 2011.

student zijn, welke voor rekening van de school en voor welke zaken de school een vrijwillige (niet-wettelijke) bijdrage kan vragen. Daarom zal ik JOB en MBO Raad nadrukkelijk uitnodigen om nog dit najaar een geactualiseerd servicedocument op te stellen en ik zal de instellingen per brief in kennis stellen van dit servicedocument.

Vraag 3

Deelt u de mening dat de betreffende school onjuist gehandeld heeft in deze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

De school mag de toegang tot het onderwijs niet weigeren omdat de student een vrijwillige niet-wettelijke bijdrage niet heeft betaald, ook niet als student of wettelijk vertegenwoordiger een dergelijk contract heeft getekend. De niet-wettelijke bijdrage betreft een contractuele aangelegenheid die valt onder het burgerlijk recht. Derhalve heeft een instelling, als ultimum remedië, de mogelijkheid om een deurwaarder of incassobureau in te schakelen als hierover een contract is getekend door de deelnemer en de school. Ik vind echter dat eerst andere mogelijkheden moeten zijn verkend om een probleem tussen school en deelnemer/ouders in der minne te schikken alvorens naar zo'n ultieme remedië te grijpen. Daarnaast acht ik de verantwoordelijkheid bij de school liggen om de deelnemer en diens ouders goed te informeren over de «extra vrijwillige bijdragen». De onderwijsinspectie is in contact getreden met de school om na te gaan hoe de situatie in elkaar zit en/of de school onjuist gehandeld heeft.

Vraag 4

Overweegt u maatregelen tegen deze school te treffen? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

De onderwijsinspectie heeft contact gehad met het Horizoncollege. Het Horizoncollege heeft uitleg gegeven over de gang van zaken. Inmiddels heeft het Horizoncollege de blokkade van de toegangspas ongedaan gemaakt en de deelnemer en ouder uitleg gegeven over de extra schoolkosten. Het conflict is hiermee opgelost en de extra schoolkosten worden alsnog door de deelnemer betaald. Deze casus is wel aanleiding om JOB en MBO Raad nadrukkelijk uit te nodigen om het servicedocument «schoolkosten» te actualiseren. Zodra dit gereed is zal ik de instellingen een brief sturen met het servicedocument als bijlage en hun verzoeken om deze leidraad te volgen. Als in de sfeer van voorlichting alle mogelijkheden zijn benut en er toch nog teveel klachten komen, zal ik over een jaar in overleg met JOB en de Onderwijsinspectie bezien of aanscherping van de WEB artikel 8.1.4. *Onderwijsbijdragen»* kan bijdragen aan transparantie en betere naleving.

Vraag 5

Welke ROC's vragen zo'n verplichte bijdrage en welke sancties leggen zij de leerlingen op als die niet betalen?

Antwoord 5

Dat is mij niet bekend. Wel houdt het JOB het aantal klachten bij en waarover deze gaan. JOB heeft een overzicht gemaakt met de stand van zaken m.b.t. schoolkosten in het mbo in april 2011, waarbij gebruik is gemaakt van het Schoolkostenonderzoek van Nibud in 2001 en de Schoolkostenmonitor 2009–2010 van Sardes. Job constateert, dat in vergelijking met 2001–2002 de extra schoolkosten weinig verschillen met nu. Ten aanzien van de ict-kosten wordt opgemerkt, dat deze hoog zijn (studenten worden steeds vaker gevraagd mee te betalen aan softwarelicenties en laptops aan te schaffen) en dat er kosten worden doorberekend die de school zelf zou moeten betalen.

Vraag 6

Bent u van plan maatregelen te nemen tegen scholen die een verplichte bijdrage eisen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Het is de scholen in beginsel toegestaan een vrijwillige (niet-wettelijke) bijdrage te vragen van hun studenten. De hoogte en aanwending ervan (extra voorzieningen en activiteiten, bijvoorbeeld niet-verplichte excursies) mag de school zelf bepalen. De student bepaalt op zijn beurt zelf of hij/zij van de extra voorzieningen en activiteiten gebruik wenst te maken. Het gebruik is geen verplichting en de betaling is alleen verplicht, indien de student ervoor getekend heeft. De school dient expliciet te wijzen op het niet-verplichte karakter van deze extra vrijwillige bijdrage. De school moet inzichtelijk maken waaraan de niet-wettelijke bijdrage wordt besteed zodat de deelnemer een onderbouwde afweging kan maken of hij/zij gebruik wenst te maken van de extra faciliteit die door de instelling wordt geboden en of hij/zij bereid is de door de instelling daarvoor gevraagde prijs te betalen.

De inschrijving voor een opleiding kan niet afhankelijk gesteld worden van andere geldelijke bijdragen dan het les- of cursusgeld (artikel 8.1.4 van de Wet Educatie Beroepsonderwijs). Na inschrijving dient een deelnemer gebruik te kunnen maken van onderwijs- en examenvoorzieningen. Lesmateriaal hoort in principe niet betaald te worden via de niet-wettelijke bijdrage, omdat daarvoor de rijksbijdrage bedoeld is. Boeken en specifiek voor de beroepsopleiding noodzakelijke leermiddelen zoals gereedschappen/werkkleding die eigendom worden van de deelnemer, zijn wel voor rekening van de deelnemer. Dit is uitgewerkt in het servicedocument «vrijwillige bijdrage», dat in samenwerking tussen JOB en MBO Raad in 2004 tot stand is gekomen is.